

Nhiều người sang M đi Âu và đàn ông bị nhúng tòi nhà ch c tr i, v ô tô và m c s ng nh
thiên đ ng... ch nghĩa xã h i! Còn v i tôi, đàn ông nh t chính là chuy n... a đá!

M t b n tin trên báo Dân Vi t đ c c rùng mình: T nhiều năm nay, [h n 500 h c sinh và 42 giáo viên tr ng m m non H u B ng \(Th ch Th t, Hà N i\) ph i th ng xuyên đi đ i ti n vào... túi nylon](#) . Đ ng tác th ng xuyên đã tr thành thói quen th ng nh t c a cô giáo Nguy n Th Thu Hi n m i khi k t thúc gi d y là đi túm gom nh ng túi nylon y ném ra thùng rác tr c c ng tr ng.

Đó là câu chuy n gi a Hà N i th đô nghìn năm văn v t. Chuy n a đá nh ng vùng xa vùng sâu nghèo khó h n th đô còn kinh hãi v n ph n.

Đ i cho s kh n khó cũng không đúng. B i không th y đ t n c nào dân t c nào mà cái s a b y i đ c khái quát thành m t văn hóa s ng: *‘h t Qu n Công nh i a đ ng’*, hay
“
nh t là đ thám hoa, th nh i c i v , th ba a đ ng
”...

Nhiều b n ph ng v n tôi: anh Nh t hay ra n c ngoài, th y đàn ông nh t đi u gì? Tôi hay b o: là... ch nghĩa xã h i! Mô hình ch nghĩa xã h i mà Mác và Lê-nin m t ng nó đang hi n h u c các n c T b n phát tri n, ch không ph i c các qu c gia C ng s n. H ti n đ n ch nghĩa xã h i lâu r i nh ng ng i ta im không nói, còn Vi t Nam mình nói mãi, hô hào ti n

lên mãi mà hán náa thá ká ván quán quanh &#201c;thái ká quá đá”. Có anh ván: nói thá chung chung và má há quá, anh cá thá ván tát xem chuyán gì, cái gì án táng nhát, nói ra hiáu lái ná cá! Hóa ra nói chá nghĩa xã hái là chung chung má há. Thá thì cá thá nhá: Nhiáu ngái sang Má đi Âu vá án táng bái nháng tòa nhà chác trái, vá ô tô và mác sáng nhá thiên đáng... chá nghĩa xã hái! Còn vái tôi, án táng nhát chính là chuyán... áa đái!

Hôm rái đi Canada, buái gáp nào vái ngái Viát xa xá há cũng hái tôi &#201c;anh Nhát án táng đi u gì án nào tôi cũng thát thá: là chuyán áa đái! Ngái Canada gái cái chán áa đái áy là washroom. Nhìn washroom, chui vào washroom biát cái đát nác này nó sách và ván minh cá nào. Không biát há &#201c;thát ká” cái đát nác Canada ra sao mà đi đâu, nhìn đâu cũng tháy washroom, bát ká giáa trung tâm phá thá hay heo hút giáa núi ráng. Nhá thá cá lúc nào nghe cám giác buán... là tháy ngay washroom trác mát. Há giái thích thá này: Không váy lá mát ngái dân nào, bát chát mát lúc nào đó, á đâu đó buán áa mà tìm không káp chá đá cho há đi, ngái ta sá kián chính phá ra tòa! Đi suát tá Vancouver- Toronto- Ottawa- Montreal- Quebec... không tháy đâu há thu tián phí đái áa nhá Viát Nam mình.

Hoác háy nhìn vào chá áa đái cáa Google đá hác gá kháng lá này. Vái Google, muán tá duy, sáng táo và phát trián, háy tá duy và sáng táo tá... cái bàn áa! Mái chán áa đái trong đái bán doanh cáa táp đoàn Google đáu đác trang bá gián xí hián đái và tái tân bác nhát cáa Nhát Bán, chúng có khá năng sái iá m trong nháng ngày giá lánh. Xá nác ván là cháa đá, mát nút bám không dáy ngay trên cánh cáa sá kích hoát tính năng đán vá sinh và sáy khá vòng 3 cho ngái dùng. Không chá đác nuáng chiáu báng nháng bán xí hi-tech, nhân viên Google còn đác khuyán khích tán đáng tái đá khoáng thái gian &#201c;nh á” hiá m hoi trong không gian yên láng mát mình này cho tá duy sáng táo. Bên trong mái khoang toilet cáa Google đáu gán mát báng đái ná vái mã test sá đáng cá sá đá liáu. Nó sá hián thá nháng câu đá đác thay đái hàng tuán, xoáy vào nháng chá đá ká thuát và mã láp trình testing. Toilet cáa Google phán ánh rõ triát lý làm viác cáa há. Vái há tháng trang thiát bá hián đái, hào phóng, toilet không chá là chán áa đái, nó giúp con ngái iá cám tháy nhá nhám, thá gián, vui vá và tá duy theo cách thác... không bình tháng! Đáy là triát lý cáa Google và chính nhá váy mà Google có thá sáng táo ra hàng loát nháng sán phám, dách vá mái vái tác đá tên láa!

Năm qua Má, tôi tháy tháng bán cá mái lán vào toilet là hán lái ôm theo cái laptop. Hái mà tranh thá chát chát vái con nào à? Hán báo: tá duy nghiêm túc chá chát chát chi, không hiáu sao cá mái lán ngái iáa, tá lái tá duy ra nhiáu chuyán lán!

Tôi tin hán. Cũng nhá tôi tin, không ít phát kián vĩ đái làm thay chuyán nhân loái đã có thá

ý sinh t cái kho ng không gian m t mình yên l ng a đại này.

Nói đâu xa, nhìn ngay m y anh châu Á mũi t t da vàng nh ta nh ng chuy n a đại c a h cũng khác xa v i v i. H i chuy n a đại v n còn b y nh Vi t Nam mình, Phó Th t ng Malaysia N. Razak đã b c xúc đ n m c ph i kêu g i m t cu c “*bách m ng toilet*” trên toàn qu c. Ông tuyên b : s s ch đ p c a “
ch n riêng t
” này là th c đo cho s v n minh c a m t qu c gia.

Ng i Hàn qu c thì đã bi t nói không v i t ng đài lãnh t đ thay b ng t ng đài nhà xí. “*Toà nhà toilet*” Haewoojae, hay còn g i là t ng đài nhà xí là m t bi u t ng văn hóa k thú và t hào c a Suwon. K n trúc trông nh m t b xí kh ng l . Bê n trong ch a 4 toilet, trong đó m t toilet trung tâm có vách, tr n, sàn đ u làm b ng kính trong suốt và h th ng âm thanh ch t l ng cao phát các b n nh c c đ i n du đ ng. Các b c vách c a toilet s t đ ng chuy n sang đ c khi có ng i vào s đ ng. Tác gi t ng đài nhà xí này là ki n trúc s Sim Jae Duck (*ng i đ c m nh danh là Mr. Toilet*). Ông nói: “
nên h c cách xem toilet không ch là n i đ bài t t mà còn là ch đ th gi n, suy t và h nh phúc
”.

Còn v i ng i Nh t, toilet t lâu đã tr thành m t nét văn hóa quan tr ng đ n m c h t ch c h n m t ngày l a đại, g i là “*ngày toilet Nh t B n*” n đ nh vào 10/11 hàng năm.

Chuy n a đại quan tr ng và mang tính toàn c u đ n m c th gi i cũng đã có T ch c nhà c u qu c t (*World Toilet Organization*). Thành l p năm 2001, World Toilet Organization là m t t ch c phi l i nhu n toàn c u dành riêng cho vi c c i thi n các đ i u ki n v sinh môi tr ng trên toàn th gi i. H i ngh th ng đ nh toilet th gi i l n th 11 s đ c t ch c trong các ngày 22-25/11 năm nay t i H i Nam, Trung Qu c.

Nhi u n c đã ban hành h n b qui chu n qu c gia v b n c u và không gian toilet. C th và chi li đ n t ng đ chu n ánh sáng, đ bóng s ch, chi u cao b r ng cũng nh h th ng các “*công c h t*”... Vi t Nam r t nhi u th b qui chu n qu c gia, k c b chu n v gia đ ình văn hóa, t văn hóa, khu ph văn hóa, Hà N i th m chí còn đang xây đ ng m t b chu n g i là “
ng i Hà N i thanh l ch, văn minh”. Nh ng th đó quá nhi u, nhi u

Đến thăm ngôi nhà đá. Ngôi nhà là thi công mới bằng bê tông cốt thép và không gian đá.

Số không quá khi nói rằng: mục đích cùng cách, nội dung sinh hoạt, tính cách, thẩm mỹ, văn hóa của một chủ nhân, hay thẩm chí là của một dân tộc, đến nhìn vào phòng khách hay phòng ngủ, hãy nhìn vào chủ nhân đá trong nhà.

Vào chủ nhân đá, người ta không chỉ đá đá. Bên cạnh những người gia trên thế giới người ta thì có thể thấy được phát sáng lan qua bên cạnh đó đo lường trong các thế, hoặc để sống ở đây, để đo lường tâm, huyết áp... Có lẽ là bên cạnh phát sáng trong bóng tối, có một dự phát ra tiếng vọng vọng khi bên cạnh bên ngoài người ra các thế người, rồi còn có thể chủ nhân lúc 6 bên nhà và tiếng chim hót líu lo, tiếng hòa âm của gió đến tiếng bên phòng của đàn hồ cầm. Có lẽ là bên cạnh và người và một website, xem phim, thẩm chí gần hơn mới gần nhà giao hàng.

Nhìn chủ nhân đá, vào chủ nhân đá của họ để biết một số văn hóa của con người và dân tộc họ cách xa người Việt một nào. Không có một giáo dục nào mà cô giáo một tay cầm phấn một tay cầm túi phấn. Có người nào mà trung bình mỗi ngày, các đoàn tàu khách xuyên Việt thì nhiên nhiên đến xuống đường ray trên 4 tấn phân người và 6 tấn lít nước tưới.

Lâu rồi, tôi đã viết: Trên thế giới này, chủ nhân người Việt có văn hoá... đá đến người. Họ thấy người ai thì nhiên móc tay kéo quần tề bên và đến người thì không cần phải hỏi người chủ, bởi chủ nhân đó chủ có thể là người Việt Nam (xem bài [Đông Tây nghành ch- thu n](#) trong loạt phóng sự "[giao du trên trục Đông Tây](#)").

Ngành văn hóa- du lịch hay thăm dò, thẩm kê ý kiến du khách. Thẩm năm nào cũng dự ý và người ý kiến của người. Ngôi nhà đã bao giờ lý ý kiến du khách người người quanh chủ nhân đá này? Nếu hiểu, tôi chủ nhân nhà "kinh sĩ" Việt Nam nhất là chủ nhân... nhà đá!

Trong vô vàn mục tiêu phát triển, thì chủ nhân phát triển cái gì trước hết hãy thay chủ nhân cho đến chủ nhân đá. Ưu tiên cho mục tiêu nhà đá trước có lẽ cũng là một cách thay chủ nhân văn hóa. Để thay chủ nhân hình ảnh đến nước, để đến nước phát triển và văn minh, có lẽ phải tự duy đến ưu tiên cho mục tiêu nhà đá này!

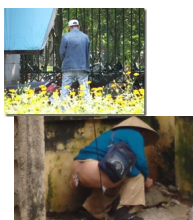
Đàn ông và đá

Tác Giả: Trßng Duy Nhßt

Thứ Năm, 29 Tháng 9 Năm 2011 07:59

Lãnh đßo nhà mình, ai cũng “*khiêm nhßng*” không mußn (*hßc không thß*) tßo đßu ßn. Thßi thì đßng nói đßn đßu ßn gì lßn lao, hãy cß gßng đß lßi đßu ßn làm thay chuyßn chuyßn ßa đá này cũng đã là văn hóa và phßc hßnh lßm rồi!

Nhßng hình ßnh chß có ß Vißt Nam